

Laumanvartijakoirien käyttöopas, tiivistelmä

WWF Suomi 2023

© Pinja Silvonen / WWF

Tämä on tiivistelmä WWF Suomen huhtikuussa 2023 julkaisemasta laumanvartijakoirien käyttöoppaasta. Opas on osa ympäristöministeriön rahoittamaa ”Laumanvartijakoirat petovahinkojen torjunnassa suomalaisilla karjatililla” -hanketta (2023–2024), jonka tavoitteena on pohtia, voitaisiinko laiduntavien lampaiden suojelussa käyttää nykyistä laajemmin laumanvartijaeläimiä. Oppaan on kääntänyt* ja suomalaisilla tapausesimerkeillä täydentänyt **Annaelina Kotilainen**.

Laumanvartijakoirat ovat koirarotuja, jotka elävät toisen eläinlajin, kuten lampaiden tai nautojen, kanssa laumassa ja suojelevat niitä pedoilta. Laumanvartijarotuihin kuuluvat esimerkiksi pyreneittenkoira- ja mastiffi sekä maremano-abruzzese. Sen lisäksi, että laumanvartijakoirat mahdollistavat karjatalouden ja petoeläinten rauhallisemman rinnakkaiselon, ne edistävät luonnon monimuotoisuutta turvaamalla laidunnusta arvokkailla perinnemaisemilla.

**Laumanvartijakoira on ensi sijassa karjan, ei ihmisen koira.
Huolellinen sitouttaminen karjaan on erittäin tärkeää.**

Avain laumanvartijakoiran onnistuneeseen käyttöön on sen huolellinen sitouttaminen vartioitavaan karjaan. Oppaassa on runsaasti ohjeita laumanvartijakoirasta, oli hankittava koira sitten pentu tai aikuinen.

Laumanvartijakoirien tärkeimpänä tehtävänä on pitää petoeläimet loitolla muun muassa hallitsemalla reviiriä. Tarkoituksena on, että suoria kohtaamisia pedon kanssa ei edes synny – ja jos syntyy, koirat

*) Van Bommel, L. (2010) Guardian Dogs: Best Practice Manual for the use of Livestock Guardian Dogs. Invasive Animals CRC, Canberra.

WWF
Lintulahdenkatu 10
00500 HELSINKI

Puh: (09) 7740 100
info@wwf.fi
wwf.fi • panda.org

puolustavat laumaansa myös fyysisesti. Monet omistajat kokevat, että laumanvartijakoirat lisäävät yleistä turvallisuudentunnetta tarjoamalla karjatilalle ympärivuorokautisen hälytysjärjestelmän.

Varsinkin ensimmäistä laumanvartijakoira hankkiva saattaa yllätyä, miten paljon erilaiseen perehtymiseen ja koiran kasvattamiseen kuluu aikaa. Koirien käytössä mahdollisesti ilmenevät ongelmat ovat yleensä ratkaistavissa: tähän apua löytyy niin vertaistuesta kuin laumanvartijakoirien käyttöoppaasta. WWF:n laumanvartijahanke tarjoaa mahdollisuuden verkostoitumiseen ja pyrkii muun muassa selkiyttämään koirien käyttöön liittyviä vastuukysymyksiä.

Laumanvartijakoira ei välttämättä ratkaise ”kaikkea”, mutta on usein hyvä ratkaisu.
Koira toimii yleensä hyvin, kun sen työskentelyolot ovat kunnossa.

Laumanvartijakoira toki maksaa. Hankintahinnan lisäksi koiran ylläpidossa kuluja kertyy muun muassa koiran ruokinnasta, terveydenhuollosta ja vakuutuksista. Maastossa työskenteleville koirille voi aina sattua jotain odottamatonta ja lisäkuluja aiheuttavaa, mutta erityisen vahinkoalttiita laumanvartijakoirat eivät ole.

Australiassa haastateltujen tilallisten mukaan suurin osa laumanvartijakoirista hankkii aiheuttamansa kustannukset ja aikaresurssin takaisin ensimmäisenä työvuotenaan vähentämällä merkittävästi petovahinkoja tiloilla. Suomessa laumanvartijakoirien käyttö on vielä melko vähäistä, mutta Suomessakin tilallisten kokemukset ovat valtaosin positiivisia.

Laumanvartijakoirien omistajat kokevat usein, että investointi kannattaa.
Ajallisen panostuksen tarve vähenee koiran työtaitojen karttuessa.

WWF:n laumanvartijakoiran käyttöoppaan sisällysluettelo:

1. Johdanto
2. Laumanvartijakoiran hankinta, sitouttaminen ja koulutus
3. Koiran hoito ja ylläpito
4. Laumanvartijakoirat ja karjanhoito
5. Tyypillisimmät ongelmat ja kuinka ne ratkaistaan
6. Tapausesimerkit

Tutustu koko oppaaseen osoitteessa: wwf.fi/laumanvartijahanke
Hankkeen sivuilla voit myös ilmoittautua koulutuksiin ja tilavierailuihin. Tervetuloa!

together possible.

Y-tunnus 0215186-5